

Издаје недељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по го-
дину 3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчака.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прегледата шаље се у пла-
ћеним писмима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногора на Цетиње, а може
се и картом упућивати на
пошту у Ботор. Довише ши-
љу се уредничеству. Руко-
писи се не враћају.

За остале плаћа се од
реда 5 новчака. За неће и
на дуже вријеме мање.

ВОЈВОДА

СТАНКО И. РАДОЊИЋ

књ. црн. министар иностраних дјела, витез великога крста Данила I,

И Т. Д. И Т. Д. И Т. Д.

У недјељу, 1 октобра ове 1889-е године, послје 9 часова вечери, војвода Станко бјеше премучио муке овога свијета.

И ако му смрт не бјеше пријека, не бјеше невидовна — та одавна је свакоме било јасно, а њему највише, да му нема лијека, да тој тешкој бољетици не бјеше пребола —, и ако га муке већ толпкобјеху обрвале, да је сваки уредник му молио Бога да га што прије к себи прими, инак је смрт војводе Станка сваког знанца му дубоко потресла.

Колико је благо прождрио Црној Гори најмлађи гроб при његушкој цркви, то се овдје не може исписати. Име покојничково тако је уткано у најновију повјесницу Црне Горе, у доба препорођаја и проширења овог „светог стијења“, да би значило писати ту повјесницу, кад бисмо хтјели описати његов живот.

А ванетину, и остало српство има рашта пожалити за покојником. Што потресе и оштети Црну Гору, томе се не могу чинити невјешти ни остали дијелови нашега народа. С овијех главица одјекнуће на све стране значајни уздах народне тужбалице: „Српски бане!“

Но највише, управо ненакладиви губитак подноси е те смрти наш Узвишени Господар. Наш дични Владалац у покојном Станку не губи само најближег милог рођака, не жали само за министром Својим, не оплакује само мудрог савјетника и доглавника и вјерног поданика, но Га срце боли за вреником, за другом од младости, за правим, искреним и окушаним **пријатељем**, који сав свој живот посветио бјеше Црној Гори и **Њему**, који Му у сваком државном и народном послу бјеше умни помагач, у свакој муци и потреби плачидруг и утјешник, а у свакој срећи и радости пријегорни штит и заклон од ласкаваца и досадника.

Но закувало је и цијело његушко племе за својом челенком.

Шљеме дома Радоњина сломило се, нестало је најодличнијег натрашка славне куће Гувернадуровића.

А колико жали народ, на цетињско грађанство, на и сами странци, његови знанци, за умним, духовитим, искреним, погодним, угодљивим војводом Станком, о томе се могао сваки увјерити, које гођ при изијесу мртвог тијела из куће запазио, како дипломате не могу да се наутиру суза из очију.

И сама необична болест покојничкова подобна је да ражали свако боље чељаде. Ко је гледао ону мушку, бијесну грађу, ону снагу те се чинише да је створена за сто година, ко је знавао ону ванредну бистрину разума, онај необично развијен мозак те се не пићаше уморити никојим радом, тај се морао препанути од немилости природе, којој као да је мило рушити оно што је најљешне и најјаче створила, која Станкову болест врије бап у најснажнији строј његова живота, у легло духа и разума, у мозак.

Судбини је мило да необичне људе прати до вјечне куће страшног и неумитног, но и вазда корисном опоменом свијем живијем

Memento mori — Помни посљедњаја!

ЦАРИГРАД, 30 септ. — Арифи паша и Мунир паша поћиће на јоту „Султаније“ у Пиреј, да у име Султана по здраве Цара Вилхелма II. и да га допрате у цариград. Њемачка на сеобина вијећа о дочеку. Овдје се ништа не зна о доласку принца уелског, по се много говори о путовању Фердинанда Кобурга.

ЗЛАТНИ ПРАГ, 30 септ. — У земаљском сабору поднијели су младочеси приједлог адресе, којим се иште успостава самоуправе у Чешкој.

БИОГРАД, 30 септ. — По заузимању намјесништва и владе, допуштено је Милан да се Краљ састане са мајком својом. Краљ је пошао мајци, у пратњи свог учитеља дра. Докића.

ПЕТРОГРАД, 30 септ. — Овдашње новине пишу угодно о састанку оба Цара, особито о наздравници Вилхелмовој, која је много угодљива Русији. „Новости“ желе, да би пријатељска изјава Цара Вилхелма уродила благословом по одношају руско-њемачке. „Новое Время“ вели, да ће се политичка важност састанка тек послје објаснити, за сад је Цар Александар, без икакве задње мисли, учинио дужност учтивости. Даље напомиње, да су за вријеме Бисмарка прошла два колена у пријатељству са царском породицом руском.

СРИЈЕДАЦ, 1 октобра. — Књ. Долгоруков, који је са неколико пријатеља дошао амо у уторник и мислио поћи јучер, одложио је полазак, надајући се да ће овдје моћи дати парастос Цару Ослободитељу, а то је влада спречила, те је Долгоруков пошао данас у Биоград.

БЕРЛИН, 1 окт. — „Reichsanzeiger“ објављује овај слог наздравнице Цара Александра III. „Je remercie Votre Majesté de vos bonnes paroles, et je partage entièrement les sentiments que vous venez d'exprimer. A la santé de Sa Majesté l'Empereur et Roi, hurra!“ (Захваљујем Вашем Величанству на вашим лијепим ријечима, и ја пуно дијелим чувства која ви исказасте. У здравље Његова Величанства Цара и Краља, хура!)

ПАРИЗ, 1 окт. — Бив. Краљ Милан био је јучер у изложби. У српском одјељењу дочекап је сјајно.

БЕРЛИН, 1 окт. — Цар Александар пошао је јучер у јутру са Вел. Књ. Борђем у Шарлотенбург, гдје су положили на гроб Цара Вилхелма I.

прекрасни вијенац од лаворике и бијелих ружа. По повратку бјеху на служби божјој у богомољи посланства. На подне је пошао Цар са Вел. Књ. и пратњом у касарну пука „Цара Александра III.“

ПЕТРОГРАД, 1 окт. — „Journal de St. Petersburg“, пишући о уердном дочеку којим је двор и становништво берлинско дочекало Цара вели: Срдачни одношаји између двора берлинског и петроградског трају већ сто година. Можемо се тврдо уздати, да ће садашња посјета имати сретне и трајне последице по утврђење мира и по напредак двају сусједних народа. Лист истиче, како је Цар одликовао славнога канцелара њемачког. — „Новое Время“ види у здравници Цара Вилхелма озбиљни доказ, да је можно умирити духове и ујемчити мир Јевропи.

БЕРКИН, 1 окт. — При данашњем ручку у касарни Александрова пука, наздравно је њемачки Цар руској војсци, помињући вријеме кад је Вилхелм I, још као младик, у боју на Бар-сир-Об-у, у киши пушчаних зрна, добио крст „Георгијевски“ и мјесто командира калушког пука. Даље помиње како су се руске и пруске чете бориле заједнички, као при Ларотјеру, на напомиње ону војску што је овако јуначки бранила Севастопољ и јуришила на Плевну. Цар Александар је на то одговорио, наздравив њемачким језиком јуначком гренадирском пуку Александровском. На 2 1/2 часа вратише се Царевин у руско посланство, оклен је Вилхелм одмах пошао у свој двор, гдје је дошао Цар Александар на 3 1/4 часа, да се опрости са Царицом Викторијом, на са Царицом Фридрихом. По томе је Цар Александар пошао право на жељезничку станицу, гдје се опрости са Царем Вилхелмом, који је био у руској униформи, а бјеху с њим принчеви Алберт и Леополд, и генерали почасне службе. Цар Александар бјеше у униформи александровског пука. Опроштај бјеше много уердан, Царевин се много грљаху, а руски Цар је многијема пружио руку. Кренуо је на 4 1/4 у Лудвигслуст.

БИОГРАД, 1 окт. — Јутрос је била прва сједница скупштине. Предсједник је био Лука Петровић, по старости. Изабран је одбор за овјеровање пуномоћи, коме је предеједник Ранко Тајсић.

ПЕТРОГРАД, 2 окт. — „Гражданин“, спомињући подужи разговор

Царев са Бисмарком и особиту пажњу Цареву према Бисмарку, вели: Све то наводи да вјерујемо, да ће берлински састанак бити почетак љепших одношаја између Русије и Њемачке.

ЦАРИГРАД, 2 окт. — Овд. „агенција“ овлашћена је на изјаву, да није истинита новинска вијест, као да је вел. посланик инглески Хуајт прихватио Порту да узме у обзир питање бугарско. Хуајт у тој ствари није ни ријечи прозборио на Порту.

ЛУДВИГСЛУСТ, 2 октобра. — Цар Александар са Вел. Књазом Борђем стигао је на 8 1/2 часа вечери. На станици Га је поздравео Велики Војвода са свијем Књажевима. При свечаном обједу наздравно је Вел. Војвода, француски, Цару и Царици Русије.

РИМ, 2 октобра. — Италија је јавила свијем вел. државама потписницама берл. конференције, да је Негус, 17-ом тачком итал. етијопског уговора, пристао да све своје послове са јевропским државама свршује преко итал. владе.

ПАЛЕРМО, 3 октобра. — На свечаном обједу, гдје бјеху 189 сенатора и пар. посланика, разложио је Крисни своју политику. Говор је завршио ријечима: „Италија се користи тројним савезом да у Јевропи извојује поштовање својих права. Италија нема нападачког смјера, а нас нико не задијева, јер смо јаки и у друшци е јакијем“.

БЕЧ, 3 октобра. — „Fremdenblatt“ напомиње, да писање „Одјека“ и листа „Correspondance balcanique“ није подобно одржати за дуго пријатељске односе. Тако естрасе крајности неће бити Србији корисне. Даље истиче „грдне лажи“ другог листа о Бугарској, то се, вели, не слаже са тежњама Србије за слогу балканских народа.

ПЕТРОГРАД, 14 окт. — Министар војни наређује, да се изврши царски указ од 18 јуна 1888 о стварању двају нових топовских пукова, сваки по четири батерије.

ЛУДВИГСЛУСТ, 4 окт. — Цар Александар са Вел. Књ. Борђем кренуо је у Шверин. Кажу да ће преко Штетина у Данциг, оклен ће са Царицом даље у Петроград.

БУДАПЕШТА, 4 окт. — Министар финансије у свом извјештају зем. сабору јавља да Угарска до године неће морати тражити зајма за редовне потребе. Потреба је уредити валуту ма по коју жртву.

ЛИСАБОН, 4 окт. — Краљу португалском нема лијека.

ПАРИЗ, 4 окт. — Принц Фердинанд Кобург дошао је и походио војв. од Монпансијера.

КОЛОЊ, 4 окт. — „Kölnische Zeitung“ палазни значај Царева похода у многим разговорима између Царева и у дугом договарању Цара руског са Бисмарком, кога је Цар лијепио примио. Напомиње да је њемачки Цар, по одласку Цара Александра, био по часа у Бисмарка. Вља признат, да је Царева посјета подобна утврдити наду и уздање у одржање мира. —

БЕЧ, 5 окт. — Тесар је примио јучер на подне румунског министра иност. послова, Леховарија, а по подне је овај био у Калнокија.

БЕРЛИН, 5 окт. — Књаз Бисмарк и Књагиња пошли су синоћ у Фридрихсруе.

БИОГРАД, 5 окт. — Радикални клуб изабрао је Марка Митровића за предсједника и свршио је расправу о свом уставу. Либералном је Клубу изабран предсједник Авакумовић.

БЕРН, 5 окт. — Савезни савјет швајцарски протјерао је три Нијемца, затворена у Балу, што су шарии превратна начела анахиста.

ПАРИЗ, 6 окт. — „Ажан Ава“ доноси глас, који се са друге стране не потврђује, да се у турској војсци пред Канејом један пук побунио, не хотећи оправљати путове. Шакир паша морао је бјегати.

КЕНИГСБЕРГ, 6 окт. — Цар и Царица руска стигли су овдје синоћ прије 6 часова и полазе брзо даље.

БЕРЛИН, 6 окт. — Цар и Царица крећу вечерас на 11 часова у Милано.

БЕРЛИН, 6 окт. Новине „Politische Nachrichten“ јављају, да је савезни савјет (Bundesrath) ријешено велике промјене у прорачуну царевине за 1890-91, и у трошковима за управу војском.

ПАРИЗ, 6 окт. — „Liberte“ мисли, да принц Фердинанд није дошао у Француску да тражи зајма, ни ради политике.

ЛИСАБОН, 6 окт. — Краљ се бори с душом, помазан је св. миром. МОНАКОВО, 6 окт. — Краљ и краљица данек и Велики Књаз Цесаревић Николај Александровић дошли су јутрос. Цесаревић је одмах кренуо даље за Бриндизи, Краљ и Краљица крећу у петак у Болоњу.

БЕЧ, 6 окт. — Министар Косјек

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

ЛОВЋЕНСКИ ЗМАЈ

над умрлим

ВОЈВОДОМ СТАНКОМ РАДОЊИЋЕМ.

„У многоме моме раду
„Савјети ми твоји служе:
„Па те данас мртвог гледам:
„Мој Војводо, а мој друже!
„Жао ми је о Војводо,
„Што се тако раздвојисмо!:
Кад заједно за напредак
„Српског рода ми радисмо!
„Жао ми је брате много
„Што смрт нас је раздвојила!:
„Баш у доба кад је Ловћен
„Нова зора пољубила!
„Баш у ово славно доба
„Када Руси уз нас лебде!:
„Жао ми је вјерни брате
„Што ти очи то не гледе!—

„Жао ми је златна тицо
„Што остави моје Дворе!:
„Жао ми је што не виђе
Сад весеље Црне Горе! —
„Али тако јест војводо
„Данас Божја воља рада!:
„А тебе ће поштовати:
„Црна Гора моја свагда!
— „Но, кад будеш у рај свети,
„Поздрави ми соколове!—
„Што су славно војевали
„За слободу земље ове!
„И кажи им Војведо,
„Нове зоре нам свануће!
„И кажи им да нас чека
„Славно једно ускренуће!“
Тако нам Змај са Ловћена
Над војводом своим збори
А Божји се за војводу
Отворише рајски двори!
Радоје Црногорац.

ВОЈВОДИ СТАНКУ РАДОЊИЋУ.

Зар тако рано омрзну
На овај дивни земни шар;
И тако рано зар презре
Љубави наше вруће жар?
Земља те ова бројала
Међ прве мужеве своје,
Међ прва мјеста писала
Заслуге велике твоје.
Па је ли право, ах, реци!
Да поћеш и без „збогом“ сад;
У срца наша улијеш
Голему тугу, бол и јад?
Чуо си да ј' љепше тамо
У тај божански свети крај,
Те зато сада остави
Твој негда мили завичај.
Којега си од младости
Послужива часево, вјерно,
Радио му за напредак
И љубио неизмјерно.
Па сад шта би, шта се случи,
Те омрзну и на њ тако,
А простору том далеком
Занесе те крило лако?

Зар ћеш тамо Станко чути
Глас твојега сина Ива,
И зар ћете понијети
Икад за њим жеља жива?
— Неће вјеруј! — Запјећеш се
У божанске дивне сјаје,
Па ћеш онда заборавит
На дјечије уздисаје.
Ком' ће они одсад прићи
У криоца да му падну?
Уз кога ли поиграти
Да свој топли пјелив дадну?
Ко ли ће их одсад Станко
К'о ти што си, миловати?
Коме ли ће одсад тужни
У наручја долетати?
Кога ли ће пригрлити
Ручицама око врата?
Коме ли ће подвикнути:
„Благо нама, ето тата!?“
* * *
Још ништа изустих нехтје
Ни чути молба наших глас?
Ни оком нехтје погледат
У каквом стању остављаш нас?
Ах, иди гуд намјераваш!
Ми ћемо сузе за тобом лит,
С болом у грудма, плачем, кукањем,
На том' те путу поспратит.

одређен је да преставља Тесара на свадби у Атини.

„Нова сл. Преса“ дознаје, да министарство сад вијећа и о питању, да ли да се војска од сада зове „Бесарска и краљевска“ (до сад је била само Бесарска, „Kaiserlich“). У) мисли да питање није од велике државопривне важности, но нагађа да ће се ријешити по жељи мађарској.

БЕЧ, 6 Октобра. — Вијећања аустријских и угарских министара под предједињством Тесаревим свршена су данас. Тесар вечерас кренуо у Мери (к Царици). О знамањима војске није било разговора, ништа има министарске кризе.

БЕРЛИН, 6 окт. — „Post“ одбија лажни и клевете страних новина, као да посјета руског Цара није била својска. Напомиње, како су се оба Цара прије расстанка договорили, гдје ће се опет састати. Цар Александар молио је Цара Вилхелма, да дође на лето на велике маповре руске војске, а Вилхелм је на тај пријатељски позив одушевљено пристао. — Док је граф Бисмарк у Атини, управљаће министарством иностр. послова тајни савјетник Холстајн.

ИЗ НОВИНА.

Из подужег дописа у загребачкоме листу Hrvatska, видимо ове ретке:

Петроград, у септембру 1889.

Д. Минути ће наскоро два мјесеца од обитељског пировања, од славе, од свечаних дана владарских кућа: Романова у Петрограду и Његошева на Цетињу. Пировање, обитељска срећа, прослављала се је веселим срцем како у оним двијема владарским фамилијама, тако и у великој обитељи руског народа и њему еродних племена. Сваки у својем кругу и својим начином, судјеловао је бар душевно на том нашем свеопћем, историчком пировању. —

„Но баш сте нам уранили — сада се тек сјетите писати нам, како је то било на царској свадби“ — рећи ће ми се можда и љутито.

Полако читатељи — не нагните. Често много тога не иде како би жељели. Па и овдје је донекле тако. Но вјероват можете, да у онијем тренутцима нашег душевног ужитка и среће ми нијесмо били вадри писати о утисцима, које нас је обузимало за оних, руско-црногорских дана свечаности. Једно то, што су се премиле и чаробне слике и појави пренагло једно за другим пред нашим очима низали; а друго, још важније, што смо гледали у бољу будућност, која мора сванути народима, који су за живот и напредак. — Они тренутци, гдје су једна и друга младенка, од нашег јужног краја — крв наше крви — пружице руку и срце синовима сјевера, синовима

Тамна рако, што с' чељусти
Страшне твоје растворила,
Да г' прождереш, к'о кит Јону
Крај простране р'јеке Нила?

Клео бих те, ал' не могу
Јер ти у том' ниси крива,
У недрима примани оно
Што ти клета смрт дарива.

Аох смрти, зар су т' мили
Овакови залогаци?
Зар су т' мили боли наши
И прегешки уздицаји?

Та зашто га неуграби
На бојишту с овог свјета,
Гдје је радо доиграва
У наручја твоја клета?

Но сад 'вако изнемогла
Да г' у твоје узмеш крило,
Ох самрти немилосна
По сто пута срам те било!

А ти Станко, кад друкчије
С тобом није могло бити,
Пођи збогом! — Ти ћеш вјечно
У народу свом живити.

Цетиње, 6. Октобра 1889

Буро Перовић.

нама братимског, народа приказаше нам се као први зраци рудеће зоре. — Давно изречене ријечи хрватског pjesника Прерада: „зора цуда бит ће дана“... ако и гдје, то овдје имаду своје право значење. Дух те pjesме обујмио нас, мотрећ сватове кћери Књаза Никола. Уз такве утиске не да се, и није до писања. Гдје је икад рука оно написала, што весело срце срећом и душу заносом и надом испуњава. Уз такве утиске требало је одушка; требало је да пробу дани и нећеље и мјесеци, а онда да вам коју напишемо.

На 21 јула долази жељезницом Књаз Никола са сином Данилом и кћерима Милицом и Станом у царски љетовник Петров (Петерхоф), што је сат возке удаљен од Петрограда. Дворских парада није ми било прилике видјети прије. Искрено говорећ, ваљда још дуго неби их тражио, да се није знало: „Никица долази са обитељу својом“. Најљепша прилика бар видети код доласка и упознати по облику јунака, којем се глас далеко изван границе његове проио.

У Петрограду код пријатеља, пружи ми се прилика, видјети и читати дјела Књаза Никола. Прочитао сам их — што но ријеч — на душак. Према је била пријекна нужда, да учим руски, ја се не могах сустрети, да прије pjesме Николине прочитам. Она једрина мислих, бујност језика гладкоће и елегантноће стиха, а ипак држећ се жиче народне и јасноће, чини, да се не можеш зауставити док не дочиташ pjesму. И мени се ту приказа нова слика, слика душевне снаге и племенитог прегнућа; слика у којој видиш и њежност сина у „спомену својега оца“, и заносна отаџбеница, и пријатеља, и брижна родитеља и добра Господара, ријечју, мужа и племенита и велика, који стоји на достојној висини времена и задатка свог.

Промислите онда како ме је жеља вукла тог дана на станицу Петровдвора. Као на крилима, пренесе ме лаки извошћик на постају балтијске жељ. пруге, која води у Петров — но мени се чинило да се вуче „ко гладна година“, да преспоро вози. Мало да нијесам закасио. Већ сам се смјестио у свој кутић, од куд ми је zgodно погледати на све стране. Дан је као у прољећу; не можеш угоднији жељети. И сама природа као да се радује срећи људи. — Брзо се наћосмо на оној равнини, коју амо тамо шумица, понајвише брезова, кити. Бујна зелен годи оку, а шумски мирисе задахнује те свјезошћу својом. Сунчице отопило зрак, љеска се на трави, на шћу, на позлаћеним купола „Исакијева сабора“, Владимирскога и других цркава. Петроград, са својим поносним палачама, творницама, губи се све више у модрој маглици, кроз коју, као злаћена игла стрши у вис и свјетлуца се шиљаста врх адмиралске палаче и петропавловске тврђаве на Неву. Око и дух се наслађује богатим даром и љепотом природе, коју се неби надао у овим далеким сјеверним крајевима.

Кад сам изван града, на пољу, на чистини; кад шуме, баре, оранице гледам; кад видим же жању, вежу сношје, седијевају стогове, кад слушах весели жамор руских посленика, кад мотрим ту миловидну и доброћудну чељад, како се мучи, зноји, а уз то ипак весело пријева — та у раду је права срећа и радост — кад видим све то, онда ми је срце некако пренуло, хоће да се прелије од неке непојмиве милоте али и чезнућа. И мисао моја онда лети к родној страни, која но је, како pjesник Медвјд пјева: „стоцут крви поливена и копитом потапкана, и на сабљи измјерена“. Да, мисао брза к милој отаџбини, крили од једнога на други крај отачаства: од величанствена Дунава к питомим некад, а данас голим и врлетним обалам нашег мора; од врха снјежна Триглава, к нашем дивном старцу Велебиту и отуд на поносни и данас једини слободни Ловћен; она проходи поља и планине, лети преко вода и дубрава, саставља се надом на Балкану, да чује, да слуша, што старац Иванбег евоме сину у тузи ромони:

... Аох Балкани!
Аох народи аох јунаци!
Што ви је!? Данас лежите тако
Свак да вас може згазити лако...
А кад би се ти јунаци слогом братском извезали
Бише исток или запад, на сабљама дочекали! —

Што растави... од јединства е народа
Који плачу и кукају растргани без слободе?
Кратке мисли из прошлости
И себичност Господара!!

Не помишљај да у друштву, подожај те извизива
Књаз си... али вада човјекова поштују права...
Књаз се рађа ка' сви смртна.
Књаз је прави ко умје!!...
А од Књаза незналице,
Дому, земљи, вајде није! — — —

(„Б. Ц.“ К. Н. I.)

Душа ми слуша те ријечи, привија их на срце. Мисао се диже, узноси, и опет савија тамо над Ловћеном, гвијездо: „соко гвјездо на тимору вије...“

Звоно звекну — пренух се. — Ми смо у Петровдвору. Сила боља свијета нагрнула са истим влаком. Наста журба. На перону стоји поредана почасна стража у сјајним оклопима, са перјаницом на глави, обучена у скрлет, златом и сребром опшивена. — Видим први пут руску царску гарду. Питах ближег часника: „когда придетькњазъ Черногоринъ?“ — „Черезъ пол-

гора часа“. — био је одговор. Непознат сам у Петрову. Видим, љуство брза и закреће на другу страну, десно к перивоју — који је тек с жељезничког пута, ја за њим. Кад тамо, већ на тисуће љуства заокупило простор око цесте, која води у Петров. На обје стране пружао се дугачки низ првених кабатница шубаром на глави, сабљом кривошијом о бедри, стоје ту мрке, кошчунасте, високе људине, стоје дивни „козаци“ — понос руске војске. Већином су то људи у најбољој мужевној добри, брадани, онаљена лица, ватрена погледа. Милина је гледати их. Нешто је на њима, што ти се мили и, рекао би, та лица, те људе, већ сам негда видио.

У оном часу гледах пред очима: дивну слику козачких јунака, радост руског народа, којом узвеличава свечани чин и намјеру својег владара.

Гласнији жамор народа, топот коњски и шум кочија тргну ме и прикри ову другу — озбиљну слику.

Некако се протурам кроз свјетину, дочепам се једног стругића крај цесте — одкуд могах све видјети. Све је напетост — сви погледи упрти на правац прам двора царском. Ето домаћина, государја са обитељу и пратњом на дочек нашем јунаку књазу, његовим цвијетовима од срца, за којих само један знадосмо тада, да је на сјеверу намијењен. У трену дође и пројурн царска кочија. У њој је государ Александар са государињом Маријом Феодоровном. Народ руски са искреном љубављу поздравља својег владара знајућ у њему поносна Руца, и — государињу своју — жену, која уз својег мужа ради о болитку и напретку народа велика, којему их Провидиште на чело поставила. Государ и государиња пријатним посмјехом и одздравом узвраћају својему народу — и у тој међусобној повјерљивој пакњи ка да слушах ријечи владара руског: „ето, народе руски, испуњавам твоју давну жељу; у мој обитељски врт прибirem родно цвијеће; у моју кућу долази кћер еродног народа!“ Да, у поздраву и усклицима народа, као да громовито одјекују громки звуци ријечи: да государ, ти се одазиваш нашој топлој жељи — ти туђе драг чупаш из наше њиве, на засађујеш мило по роду нама ближе и еродно биље! Хвалимо за то государу, и дошли смо ево, да на тој твојој слави, која је и наша, будемо свједоци и диоци твојег веселја, твојег и сверуског пировања!“

За государом, ето кочија чланова обитељи царске: браћа царева, велики књажеви и кнегиње, наследник пријестоло Николај Александровић, високо племство руско и часништво, заступници страних држава и т. д. Ту незнам што ћеш прије погледати, чему се више дивити. Истиче се ту богатство, сјај и достојанство и на халинама господе и госпођа, и на блиставом и богатом ракиту кочија, коња, кочијаша лакеја. Све у злату, сребру, свили, накићено, обучено. Што Русија могла показати у оваквој прилици, то се ту виђело. Није пала: Цар Русије дочекује свог „јединог искреног и вјерног пријатеља“ и, уз њихово међусобно пријатељство, веже своју и пријатеља кућу везом ближег родбинства, везом брачном.

Сав тај сјај царски, сабра се у часу пред тобом. Није било никак ни мотрити ни помисљати о појединости, јер у тренутак се створише кочије, коњи, господа, госпође и у часу све се слегло пред портал и унутрашње просторије жељезничке станице Петрова.

Настала на час тишина. Онет ми се поглед заустави на Козаке. Као што гледам војнике другдје — нестоје Козаци сапето или као укупани, него посебе не присиљено смјешкају се, разговарају се, пријазни су свијетом. Нећеш видјети или чути да се на кога издере или протачку ријеч изузете — као што је њемачка „култура и команда“ синове неког народа тако цивилизовала, да је ту „њемачку“ цивилизацију и у сам народ приенијела. Свијет се натискава, провлачи око њих и испред њих и — ником ништа. „Пожалујета“ „прошу вас“, „пожалујета“, ријечи су, којим свјетину моле, да се не натискава, и да пушти, да могу кочије и људи пролазити. То је сва њихова „команда“, која код неке конституционалне велевласти“ наравно у друге диле изврне. Свијетина обично не слуша него зановета, досађује, преговара се с војском. — Наравно свако хоће да из ближег може мотрити пролазеће у кочијама. Ја знам, да је мене бар 5—6 пута Козак неки опоменуо и молио. Ја се учиних као да нечујем или не разумијем и — он ништа; а ја остах на свом мјесту. Ето такови су они озлоглашени будући „бичеви Европе“ како их њемачке новине називљу. То би било још најмање, но тих је бичева нешто преко 1/4 милиона у Русији справљено.

Могло је тако 15 минута проћи. Зачу се звиздук и шум. — Дворски влак дојурн, с њим гости цареви. У чекаоници их је примао и поздрављао домаћина и у том је прошло других 15 минута — а мени се све некако отегло — не могу ишчекати. — Тако ми је као да сам на вагри. — Не вјерујем, да није и другим исто било. Напокон — ето их!! ето! Иде прва кочија

— под њом четири видовита вранца — као да пливају. У кочију су дражестне кћери Књажеве — као голубице — и рекао би из даљине, да су једнаке. Мислио сам: ох! и мајка да је с њима — Књагиња Милена — коју сам овдје гледао неколико дана пред тим, у мраморној слици, умјетничкој радњи Рендића нашег; да и мајчино срце види очима, што гледа духом и срцем чути! — Велики Књаз Петар Николајевић. Прођоше та мила, симпатична лица, о којих се не може казати ван: „драга су“ и шапће ти тихо у души: „Бог дао било сретно“. — Долази Государиња са кћером... Ето треће кочије. — Вози се Цар Александар III, и њему на десно мили пријатељ и гост, Књаз Никола I. Господар Црна Горе.

На покон први пут гледам очима, што сам одавна срцем жељно — гледам „нашег Никицу“, како код нас навадно кажу, Књазу Никола I. Ма и јест Никица за Никицу! Треба га само видјети, треба говорити, на онда се зашитај: „како ти се мили муж, јунак, pjesник, о којем си до сад само слушао и читао?“ Лице те сјећа на људе, које си негда видио, но које тражиш у памети: када и гдје си видио.

Незна се кршнји ли цар Александар или Књаз Никола. Обадва, као да у себи спајају и слику својег народа. Требало их је виђети, кад се заједно провезоше — Одушевљење народа не да се описати, ура! ура! заори из тисуће грла. Оба владара одздрављаху народу пријазношћу у којој се видјело, колико су угодно дирнути мотрећ гдје се њиховој обитељској срећи и слави придружује у веселу хиљаде, милиона душа велике Русије и милиони срца и еродних и пријатељских изван Русије.

Иза кочије владарах возио се у пратњи млади Књажевић Данило. Младић црномањаст, витак, слика очева по облику. Да Бог да слиједно очеве стопе радњом и животом. Симпатичном спољашношћу свакоме је омилио.

Двојица одличњака црногорских, министар и секретар били су у пратњи Књажевој. — Све се вратило натраг у дворску црквицу, гдје се високи путници с домаћином помолише Свевишњему, који нека благослови њихов сретни саставак, рад и тежљу, на корист својих народа и човјечанства.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 7 Октобра.

(Из Двора.) Њено Височанство Књагиња Даринка и Њена Свјет. Кнегињца Олга Данилова, кренуле су, у петак у јутру рано, преко Ријеке и Вириазара у Бар, гдје ће се укрцати на лађу и прослиједити пут до Млетке.

Високе путнице отпратио је преједник државног савјета, министар унутрашњих дјела, војвода Војо Петровић.

(Честитање.) Преједник министарског савјета Краљ. Србије, Г. Јенер. Сава Грујић, честитао је Његову Височанству, у име владе и кр. намјесништва, на рођењу трећег сина.

Иста је честитка стигла, преко Г. конта Серсеја, и од Преједника и владе Француске Републике.

(Долазак.) Г-ђца Маргерита Фриле, дошла је, у уторник 3 о. м. на Цетиње. Г. Фриле, одредијалена је у нашем вишем дјевојачком институту за учитељницу француског језика и за писање, које је мјесто већ и заузела. Сретно!

(Спровоод.) У недјељу вече, око 9 часова, мудра глава, прва у збору код Узвишеног Господара, која је доскакала свакој засједи, пркосила неслоги, престаде мислити; племенито јуначко срце, престало је купати. — У понедјељник, 2 о. м. у јутро, жалосни звуци звона са свијех цетињских цркава, навјестине црногорскоме народу: да на мртвачком одру лежи мртав: отац, супруг, војвода; да на равном Цетињу пуче срце у јунаку; да се на бијелим Његушима и опет један крет диже, међ онолике подигнуте „за крет часни и слободу златну;“ али овај крет над могилом њежног оца, вјерној супругу, овјенчаног савјетника-војводе-јунака, да ће далеко сјевке своје пружати по ломној Црној Гори, куда је Црногорац, узданчца српских жеља, обновио углед и узор старијих српских јунака — да војводе Станка И. Радоњића, нема више међу живијема!

На овај немилу глас, све се Це-

тише окупило у стан и пред кућу покојникову, да тужној удовици, кћерима и нејакоме синчићу утјехе пружи. Преко цијеле ноћи, међу недјелом и понедјелником, свештеници су читали света јеванђеља, а отмјенији и ближи пријатељи покојникови, провели су ноћ крај мртвог тијела. У понедјелник, у 12 часова, дошао је у кућу покојникову Његово Височанство Књаз и Господар са Престолонашљедником, Књазом Данилом и Великим Војводом Зетским Књазом Мирком. Пред кућом већ бијаху окупљени: Високопреосвештени митрополит Митрофан са свештенством, сви заступници странијех дворова, сви наши министри и великодостојници, сви чланови великог суда, све мјесне грађанске и војничке власти, сви професори са ђацима гимназије и богословије, сви учитељи са ученицима основних школа, чета перјаника, једна чета војника петипског батаљона са заставом и под оружјем и небројена маса народа обојег пола, да посљедњу почаст покажу ономе, којег су за живота љубили са свим жаром племенитог срца.

Мртвачки сандук свијели су најодличнија господа црногорска.

Кад је жалосна поворка из куће покојникове кренула, војници узеше пред прса, а црквени „хор“ запоја Святи Боже. Мртвачки сандук, кроз спалир упарађенијех војника, ношен је на рукама до на крај вароши. На паласку из вароши, чекала су мртвачка кола са два вранца упрегнута и црном свитом омотана, на која је намјештен сандук са вјешницама, те послије кратке молитве Господина Митрополита и осталијех свештеника, кренуше мртвачка кола пут Његуша.

Тијело покојниково отирали су на Његуше: министар унутрашњих дјела, г. војвода Бошко Петровић, војени министар, г. Илија Пламенац, први секретар у министарству спољашњих дјела, г. Митар Бакић, члан великог суда, г. Марко П. Вукотић и још неколико приватнијех лица.

Код војеног „арсенала“ бијаху по намјештени топови, који су пуцали кад је мртвачки сандук онуда пролазио. У Вајицама, у Дубовику, у Теблићима и у свијема мјестима до Његуша куда је ова жалосна поворка пролазила, сретале су мртвачки одар покојнице и кукале за прераним губитком честитог војводе. На Његушима из сваког је закутка народа на стотитине излазило, да пред студеним и непомичним тијелом свог илеменика, војводе Станка П. Радоњића, вјечни упокој племенитој души од Бога испросе.

„Еј, лијено је, кад нам име „Смрт са собом не понесе“.

Да учествују при опијелу и погребу, пођоше у уторник, у јутро рано на Његуше: Његово Височанство Књаз и Господар, у пратњи, г. војводе Петра Ст. Вукотића, војводе Маша Врбице, сердара Рада Пламенца и осталијех. Пред само подне, у Највишем присуству, положени су самртни остаци упокојеног војводе, у нови гроб пред саборном његушком црквом.

(Сажаљење) Кес. кр. посланство најавило је, како породици пок. војводе Станка Радоњића, тако и књ. црног. влади, своје дубоко сажаљење ради тешкога и ненадмивнога губитка. Исто је то учинио Г. конте Серсеј у име Председника и владе Француске Републике; а Г. ђен. Сава Грујић у име владе и кр. намјесништва. — Тако исто и посланик високе Порте г. Тевфик Беј у име отоманске владе.

Израдио је своје сажаљење и Г. Митрополит Хаци Сава Косановић.

— Г. Борђе Ивковић, друг новосадске књижаре Луке Јоцића, бави се од њеки дан овдје и кренуо је јутрос преко Ријеке и Подгорице у Никшић, на ће последи у Бар и Опшћ. Он продаје слике, иконе и црквене утвари. По угледима које је овдје показивао и продавао, роба му је заступила сваку препоруку.

Пишу нам из Котора 1 октобра:

Српско пјевачко друштво „Јединство“ прославиће ове године своју педесетогодишњицу!

Прослава биће дана 14 и 15 текућег мјесеца, у дворанама „Српске Читавице.“ На 14 у јутро опелујиче се света литургија, по том благодарје се са свечаним освештањем нове друштвене заставе, а кумоваће г. г. Нико Стефановић, начелник, и Нико Бошковић, пресједник посестрима „Слоге“ у Дубровнику. — У вечер биће концерт, са плесом.

На 15 опелујиче се литургија за покој душама покојнијех чланова, а послје је подна у 4 сата објед.

Друштво жели виђети у својој средини особито његданше друштвене пјеваче, зато ипшјема пише нарочите позиве.

Ово је прво „Српско пјевачко друштво“ које је Српству нишло, из племените и узвишене српске мисли од неколико отмјенијех грађана которекијех, године 1839 — и о Гожињим празницима исте године пјевало је нотално при божанственој литургији у цркви.

Чујемо да ће овом приликом изаћи брошура, у којој ће бити потанко побљежана историја овога друштва и све остало збивше се у друштву „Јединству“ течајем прошлијех педесет година.

Књижевност.

Јавор, лист за забаву, поуку и књижевност. Уређују: др. Илија Огњановић и Јован Грчић. Власник: Змај Јован Јовановић. Бр. 38. Год. XVI. У Новом Саду 1889.

Садржај: Очајник пред црквицом, од Милутина Трбића. — Посљедњи чланак. Прича из американског живота. Написала Драга Гавриловић. — Исповијест, од Данка. — Опасна игра. Приповијетка из руског живота. (Наставак.) — Утицај вјетра на ток ријеке. Од мајора Јована Стефановића витеза виловског. (Наставак.) — Прадомовина и ејединште старих Словена. (Наставак.) — Листак: Књижевност. — Друштва. — Биљешке. — Нове књиге.

„Јавор“ излази сваке недјеље на читавом табаку. Рукописи се шаљу уредништву, а претплата „Администрацији“ Јавора“ у Нови Сад“.

Цијена је листу: на цијелу годину 5 ф. на године 2 ф. и 50 новч. на три мјесеца 1 ф. и 25 новч. За стране земље: на читаву годину 6 ф. а. вр.

Невен чика Јовин лист, доноси у своје седамнајетом броју за 1889. овај садржај: 1. Ово мора да је нешто важно, пјесма (са сликом). од У. — 2. Кресиво. Прича од Андријана, превео Радоњица. — 3. Овејана зрнца. — 4. Завјештаји, пјесма, с њемачког ц—в. — 5. Мрави земљодјелци и мрави сточари. — 6. Ица, Мица и колица, пјесма (са 5 слика). — 7. Ваздухопловци, пјесма (са сликом). од К. — Храст. — 8. Гушчар Мата, (са сликом). — 9. Шта вам ради мали Јона? пјесма (са сликом). — 10. Разнолије. — 11. Даштања. — 12. Решења даштања. — 13. Наша поштица. — 14. Новије књиге

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jovan Jovanović Kamenica Srem (Syrmien.) — „Невен“ чика Јовин лист излази двапут мјесечно на читавом табаку. Цијена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. за Србију и Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф., у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 ф. 50 новч. на пола године, и пиљу се на адресу: Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Изишао је „Глас Истине“, лист за црквене проповједи, хришћанску поуку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе. Бр. 17. Година IV. Уредник Сава Петровић.

Садржај: Беседа блаженопокојног епископа шабачког Самуила Навтелија. Саопштава их брат му Светозар, парох села Јаска у Сријему. VII. Беседа, коју је говорио Самуило Навтелиј, као патријарх. протосињел, у „Саборној цркви“ новосадској на Цвијети 1875. год. — О коринтским посланицама. — Манастир Љубостиња. — Мудра независност Хришћана у грађанском животу. — О изналаску Ускреса или Пасхе Христове. — Листак: Биљешке. — Нове књиге и листови.

„Глас Истине“ излази 15. и посљедњег дана сваког мјесеца на читавом табаку велике оемине. Цијена је листу: За Аустро-Угарску: 2 ф. на цијелу годину, 1 ф. на пола године; за Србију 5 динара на цијелу годину 3 и по динара на пола године. Из Србије прима претплату књижара В. Валожња у Биограду.

Још се могу добити сви бројеви „Г. Истине“ од почетка до данас.

Власник и издавалац „Гласа Истине“ Штампарија А. Пајевића.

Бранич, часопис за правне и државне науке. Јули 1889. Власник удружење јавних правозаступника у Србији. Одговорни уредник Борђе А. Пендаковић, јавни правозаступник. Свеака 7. — година II. У Биограду-штампарија Светозара Николића 1889.

Садржај: Дали не објављен фидеикомис може бити одштете за право трећих? Написао Ст. Максимовић јавни правозаступник. — Лажно свједочење пред судом на претресну и важност § 202 крив. поет. Написао А. Антић судија. — Биљешке из суктеке медицине. Написао др. М. В. Васић. — О организацији правосуђа. Стари и средњи вијек и модерно доба. — Историска студија Ф. Де-Куланжа, превод е француског Живка Милосављевића судског чиновника (наставак). — Из суднице. XIV. Плаћање кирјеје за вријеме рата. — XV. Уговор закупа за вријеме поплаве. Случаји из збирке Алексеа С. Јовановића. — XVI. Може ли бити задруге између оца и синова? одлука опште ејединце Касац. Суда. Саопштио Влад. П Илић судски писар. — XVII. Није „мито“ — § 106 кривичног закона — већ превара — § 391 крив. зак. Саопштио Јањић. — XVIII. Кад је траса — издавалац — неписмен, онда се поред његовог имена осим потписа лица, којег га је потписало, и два свједока, мора и крет ставити — тач 5 § 80 трг. зак. — Кад је жриант неписмен, мора бити потписан онај, који га је потписао, и два свједока — по аналогји тач 5 § 80 и 92 трг. зак. Саопштио П. Ђ. Благојевић. — XIV. Тумачење и примјена § 192 грађ. поет. Одлука опште ејединце Касац. Суда. Саопштио Мих. Ј. Стојадиновић. — Правозаступнички испити г. г. Тефила Максимовића, пензионара, и Мијанла Мартинаца, писара суда окр. Ђупријског. — Биљешке — О уређењу Министарства Правде у Француској.

Коло, Лист за забаву поуку и књижевност власник и уредник, Дан. А. Живаљевић, број 24. У Биограду 10. Септембра 1889 година I.

Садржај: Послије милион година трагикомедија у III чина е прологом од Драгутина Ј. Илија, крај. Реалиста, Вл. М. Јовановић. Конте Иле десети и Илија Вулинов, првца Сима Матавуља, Крај. Данашња лијена књижевност у Руса (пише рускиња). Књижевне оцјене од Марка Цара. Нове књиге од М. С. Биљешке из књижевности и умјетности: Новинарство друштва.

ПРОСВЈЕТА.

Посвећујући заставу стрељачког друштва у Широту, говорио је високопреосвештени митрополит српски *Михаило* овај говор:

Мир вам и благослов од Бога она и господа нашега Исуса Христа по светоме Духу — богољубива духовна чада наша! Пренесео у овоме светоме дому божјем бескрвну жртву мира и спасења и заједно молисмо се пребдагоме госпуду Богу, да погледа милостивим оком на наш народ, да излије своје духове богате милости домовини нашој, да спасе вјерне му душе од сваке несреће, да ускријени и благослови Краља нашега Александра, сву војску српску и сав народ наш, те да у миру и срећи живи у својој земљи, коју да остави дједи својој, потомству својоме осигурану и у свакоме благостању. Да бог услиши, прими и испуни наше срдачне овакве молитве.

О бл. хр. кад ли ће доћи то срећне вријеме на земљи, кад ће се мачеви и сабље сковати у рала и плугове, када ће се убојна коља обрнути у српове, па неће нико ни хтјети ни имати за што да ратује?

Ово је питање ставио још пророк Исанија за неколико стољећа до доласка на земљу Исуса Христа, који је као спаситељ свијета изнио нова начела браства и љубави према ближњима.

И ево већ прође 1889 година од тога доба, — од доласка господа Исуса Христа, па шта видимо данас? Не само невјернички, него и хришћански свијет уздише под тешким теретом наоружаности. У самој Европи под пушком стоје данас око десет милијона војника. Зар је ово мир?

Наша држава броји тек два милијона свега становништва, а ту су старци, жене и дјеца и они, који могу да војују.

С тога је врло корисно и потребно ово опште стрељачко друштво које га је задатак да Србе упозна са вјештином војничком, да их научи управљати и користити се оружјем.

Кад људство није потпуно науку Христову увејило, није још прожмано науком еванђељском; тада је овђе потребно имати војску и што више људе вјештих и упознатих са употребом оружја, потребно је да сваки Србин умјеје владати оружјем овако, као што знају други народи.

Ова вјештина, ова потреба изазвата е природним освешањем сабора модне, а

још уз то изазвата је сада општом спремом свих народа и држава. Овладало је међу народима и државама опште неовјерје, које тражи да сваки буде готов, да сваки умјеје бранити своју домовину и чувати своје огњиште.

Овдје пред лицем Бога, који је Бог мира и љубави, видећи у скупу одушевљене родољубљем Србе, шта да вам рекне света црква, која служи Богу мира и љубави?

Преплагли Господ Бог, отац наш не бесни, који је створио сав свијет, небо и земљу, и људе на њој. хоће да је мир у свему свијету и да је мир међу људма, али је у исто вријеме по ријечима св. писма Бог и господар војинства: Бог покреће руке својих вјерних на бој и прете њихове на рат, вели цар Давид (пс. 14. с. 1)

Праведни отац вјерујућих Аврам, узор је кротости и тврде вјере у Бога па је и он био принуђен да узме оружје и да брани своје сроднике, свој род. Стари Израјљичани, као народ божји, растом су задобили обећану им до Бога земљу. Цар Давид побједио је великана Голијата. И велики цар Константин под раскриљем светога крета војеваше и побједи непријатеље вјере и слободе хришћанске.

Знајте христољубива браћо, да Бог воли мир, но благосиља и праведан рат. Јер од оног доба од када на земљу живе немирни људи, себични и грамзљиви отимачи туђих земаља, мир не може да се одржи без војске, силе и вјештине војничке. Частан и користан мир земље и народа, мора се извојевати, па и задобивени мир, да би се очувао и осигурао, тражи да народ и његови ратници свагда своје оружје држе чисто и спремно.

Сада овде испуњеним ратницима, који се навикавате, да управљате корисно оружјем, те да можете увијек бити спремни, да браните домовину, ми архиастирским ријечима св. писма велимо: нека је благословен Господ Бог наш, који изучава ваше руке за одбрану и прете ваше на гађење и ратовање.

Некада су у Јерусалиму једни и исти људи били и грађани и војници, као што казује и библија: једном својом руком свршаваху своје послове а другом држаху мач. (Пјесм. п. 4 ст. 7) И ова двојака дужност може се лако вршити, кад је покреће добра воља, свјесна и ватрена љубав према држави и домовини.

Ова је љубав и све вас овде довела, да међу овданим родољубивим грађанима, заједнички и сложиво покренете и усавршите вјештину владати оружјем.

Србин се од Косова бори за свој опстанак, па никад није остављао оружје, и неће га оставити док не врати све што су му неправедно отели.

Нека вам је срећна и побједносна ова застава, нека она сложи и уједини Српство, нека она благословена Богом и његовом св. црквом обнови српску срећу, нека она под закриљем св. крета почастована Краљем нашим Александром, однесе славу српскога имена у све крајеве Српске, на радост и утјеху сваке српске родољубиве душе. Амин.

Поруке уредништва.

Г. Вељку Радојевићу, Ерд. Нови. — Пјесме под насловом „Стојан Поповић полази своју родбину“ не налази се у нас, пити се сјећамо да смо је икад запалили.

GRANDS MAGASINS DU
Printemps
NOUVEAUTÉS
Demander

le catalogue général illustré renfermant 580 gravures (modèles inédits) pour la SAISON d'Hiver, dont l'envoi est fait gratis et franco contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du **PRINTemps**, mais bien spécifier les genres et prix.

Expéditions dans tous les Pays du Monde
Le catalogue indique les conditions pour l'envoi franco de port et de douane.

Interprètes dans toutes les Langues
à la disposition des personnes qui désirent visiter les Magasins.